

Пономаренко М. В., Беккер В. А. Колористичні особливості пленерного живопису в жанрі натюрморт (на прикладі творів К. О. Коровіна) // Збереження і розвиток традицій пленеру: художня освіта і арт-туризм: тези доповідей II Міжнародної науково-практичної конференції (31 січ.-2 лют. 2020 р., м. Одеса) / коорд. проекту Д. О. Величко; упорядн. А. І. Носенко; відп. секр. Д. О. Величко, А. І. Носенко; ДЗ «Південноукр. Нац. пед. ун-т ім. К.Д. Ушинського». – Одеса: Астропринт, 2020. – с. 85 – 86.

Ключові слова: натюрморт, живопис, пленер, твори К. О. Коровіна.

Анотація: на прикладі творів К. О. Коровіна розкрито колористичні особливості пленерного живопису в жанрі натюрморту.

Пономаренко Марина Валентинівна,

кандидат мистецтвознавства, викладач кафедри образотворчого мистецтва

Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», член Національної спілки художників

України,

Беккер Вероніка Андріївна,

здобувач вищої освіти ОС «магістр» Державного закладу

«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені

К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна

КОЛОРИСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЛЕНЕРНОГО ЖИВОПИСУ В ЖАНРІ НАТЮРМОРТ (НА ПРИКЛАДІ ТВОРІВ К.О. КОРОВІНА)

Ключові слова: натюрморт, живопис, пленер, твори К.О. Коровіна.

Тема гармонії людини і природи знайшла найбільше втілення в мистецтві пленерного живопису. Полотна, виконані на пленері, характеризуються безмежним розмаїттям особливостей колориту та жанровими відмінностями. Натюрморт у поєднанні з пейзажем став органічним для виконання на відкритому повітрі. Поєднання квітів і фруктів з морськими мотивами надихало багатьох митців. Багатогранно ця тема розкрита в творчості Костянтина Олексійовича Коровіна. Мистецтво

художника досліджено багатьма теоретиками, але вивчення пленерних натюрмортів майстра з огляду на колористичні особливості, залишається актуальним для розгорнутого аналізу.

У низці пленерних творів художника привертають увагу натюрморти «На березі моря» (1910) та «Троянди і яблука» (1917), котрі є цікавими для дослідження колористичного ладу. В композиції обох творів поєднано мотив натюрморту з морським пейзажем: букети троянд на столі, покритому білою скатертиною, зображені на тлі моря. Предмети, осяяні денним світлом сонячного дня, відкидають холодні блакитно-бузкові тіні, забарвлені кольором неба. Загальний колорит полотен збудований на взаємодоповнюючих кольорах – синьо-зеленому та вохристо-рожевому. При цьому, в картині «На березі моря» домінують сріблясті відтінки, які виникають в умовах розсіяного світла й захмареного неба. Білий колір скатертини збагачений теплими вохристими кольорами. Складні суміші фарб, котрими змальовані скелі на дальньому плані композиції, перегукуються з теплою палітрою першого плану. Синьо-зелені хвилі у поєднанні з блакитно-бузковими тінями від предметів натюрморту врівноважують композицію. Червоний колір ритмічно розподілений трьома живописними плямами: перегорнутий човен на середньому плані, пелюстки троянд в середині бутонів та вишні на білій тарілці з золотою облямівкою. Тенденції імпресіонізму помітні в зображенні силуетів букету в скляній вазі та прозорого стакану, які розчиняються у повітрі, що притаманно для живопису на відкритому повітрі.

В натюрморті «Троянди і яблука» переважають насичені дзвінкі кольори, характерні для умов ясного сонячного дня. Освітлена частина предметів майже прозора з холодними відтінком в полутінях і теплими – в рефлексах. Наприклад, золота філіжанка увібрала в себе кольори зеленого листя та насичених рожевих бутонів троянд; її поверхня відбиває червоно-помаранчеві та ніжнорожеві відтінки стиглих персиків. Біла скатертина забарвлена нюансними відтінками предметів натюрморту та оточуючого

середовища. Найяскравіша пляма – біла троянда в букеті, є тональним акцентом композиції. Простір картини заглиблений завдяки зображенню моря, поєднаного з небом на обрії. Особлива легкість і прозорість силуетів, притаманна живопису на пленері, майже розчиняє у повітрі матеріальність предметів. Блакитно-фіолетові тінні від предметів збагачені розмаїттям відтінків. Вони виглядають цілісно, але разом з тим, позбавлені однорідності холодного забарвлення: в них неодмінно виявляються теплі, помаранчеві та зелені рефлекси від навколишнього оточення.

Отже, головними колористичними особливостями пленерного живопису в натюрмортах К. Коровіна є використання багатой кольорової палітри, яка будується на поєднанні складних відтінків; яскравість рефлексів; поліфонія складових валерів за допомогою яких художник зображував білий колір. Різні ступені насиченості світлотональної палітри, характерні для пленерних творів художника і відображають мінливий стан дня: м'який сріблястий – для хмарної погоди та контрастний насичений – для сонячної. Етюдна техніка виконання натюрмортів, силуеті предметів, що тануть у просторі, відповідають тенденціям імпресіонізму, яким був захоплений Коровін.